

se nastelji dan na dan obrača in vsak teden z nova zamenja. Za rejo se odberó najrajše bele gosi jare valitve. Na 8—10 gosi pride jeden gosak. Dober gosak ima širok hrbet, debel vrat, nosi glavo po koncu in ima močne, široke noge. Vrh tega je še srčen in pogumen. Dobra gos ima široke prsi, viseč velik trebuh, gosto perje in je krotkega obnašanja. Gos se more 3—5 let za valjenje rabiti, le prav izvrstne živali par let delj. Gosak je za pleme le do 4. leta sposoben. Predno gos prvo jajce iznese, si začne gnjezdo prirejati, za katero si samotni, pokojni prostorček na dvorišču poišče. Da toraj jajce ne poraznese in da se za njo določenemu kraju privadi, jo je treba večkrat ošlati ali ima že prvo jajce iznesti ali ne. Ako je to, takrat se mora v hlev zapreti, da tam na priredjenem gnjezdu iznese. Hitro, ko iznese jajce gos gnjezdo zapusti. Jajca se po — in nabirajo vsaki dan, ker gos dan za dnevno nese, vseh vkup 10—12. Jajca se na zmerno toplem kraju hranujejo, dokler gos valivna postane. Ako je gos nad 16 jaje iznesla, ona nad 16 niso za valitev.

Včasih, pa le bolj redkokrat, začne gos še enkrat in sicer meseca majnika nesti. Zdaj pa ne nanese več ko 3—9 jajc, ki so za valjenje prav dobra. Goske iz njih izvaljene se dajo lahko izrediti in se „prašne gosi“ imenujejo. Jajca mladih gosi, ki prvokrat nesó, se ne jemljó za valjenje, ker so iz njih izlezli mladiči večidel slabotnega života.

Ko gos nesti neha, začne na gnjezdu posediti in to je znamenje, da hoče zdaj valiti. Puka si tudi perje iz prsi in ga na gnjezdu popušča ali pa od vseh strani razne stvari znaša, da si z njimi gnjezdo poveča. Ko tedaj gos neha nesti in ona znamenja nastopijo, takrat je čas ji primerno, pokojno in nekaj temno mestice poskrbeti in ji bolj plitvo pa mehko gnjezdo za valjenje napraviti. Tudi nizki zaboj ali jerbasa je za to pripraven. Na gnjezdu je pa ne sme nič motiti. Zato gosji hlev sam za valitev ni prikladen, ker do gosi valivke druge ne smejo, ker bi jo sicer vznemirjale in motile. Položi se ji 13—15 jajc. Med njimi jih je vedno nekaj „glubih“, t. j. takih, iz katerih se mladiči ne izvalé, ker so jajca neplodna. Gos se rahlo na nje posadi in če noče sedeti se z jerbasa povezne. To je k večjemu tri dni treba, potem se gos sedenja privadi. Onim gosem, ki nočejo valiti, se valivno perje popuka, kakor tudi gosakom, sicer si ga starke po praznih gnjezdih same populijo in perje gre v zgubo. Valitev trpi mesec dni, pri mrzlem vremenu celo 32—33 dni. Že konec tretjega tedna se gluha jajca dajo spoznati. Dobra so svetlega pogleda, večje teže in debelega glasu; ako se med seboj rahlo trčijo. Slaba so temna, siva in proti solncu držana prozorna. Valečim gosem pa ne sme primanjkovati obilne hrane in pitne vode. Valivka ne sme sedeti na prepuhu in tudi na gnjezdu ne jesti. Zato se mora vsaki dan po dvakrat rahlo iz gnezda vzdig-

niti, z ječmenom, rženim kruhom napitati in z frišno vodo napojiti. Med tem, ko gos je, se jajca vsaki dan na gnjezdu pazno preložé tako, da zvnajna na vnoter, notrajna pa na zvnaj pridejo. Med valjenjem zlasti proti koncu valjenja se mora vsaki hujši ropot in stropot blizu gnjezda zabraniti. Že 26. ali 27. dne se mladiči v jajcu po gibanju in čivkanju čutiti morejo, 29. ali 30. pa jajčjo lupino že začno razključevati, dokler da razpade. Vsaka iz jajca izlezla goska se brž vzame iz gnjezda in v jerbasa položi, ki je z perjem, volno in volnenim cofanjem mehko nastlan. Nikdar pa se ne sme mladič iz jajčne lupine izluščevati in mu tako izstop iz lupine polajševati, ker se pri tem delu lahko popek nategne in mlado oboli. Ko so vsi mladiči izlezli, se gos pusti, da še nekaj dni okoli leta, predno se ji perje popuka.

Tako se dobi „živo perje“ to je perje od žive živali. Če več gosi ob enem vali, ima jedna krščenska z pobiranjem mladih gosek celi dan dosti opraviti. Štiri in dvajset ur potem ko so iz jajca izlezli, se mladiči čisto na miru pustijo. Skrbeti je le, da se ne prehladijo. Drugi dan se začne pitanje. Vzame se goska za gosko v roke in se ji kljunček v frišno vodo vtakne. Brž začno mlade živalice piti. Prva piča se na lesenih krožnikih pred nje postavi, ki iz zmesi kuhanih jajc, suhe sredice meče pšeničnega kruha z drobno sesakanimi mladimi koprivami ali osatjo obstoji. Če bi zelenih kopriv ne bilo, je treba suhih prejšnjega leta pripravljenih imeti, ki se pred porabo z mlačno vodo poškopijo, drugi dan se jim položi nekaj ječmenove moke, ki se z tenko stolčenim ovsem pomeša.

Bučelarsko društvo ali prav za prav podružnica velike štajerske bučelarske družbe se je v običnem zboru 1. marca v Mariboru osnovalo. Navzočih je bilo 22 bučelarjev in prijateljev bučelic iz Maribora in okolice, ki so izvolili g. Juliusa Hanzelna, adjunkta mariborske vinorejske šole za predsednika, župnika v Lembahu č. g. Herga za bučelarskega učnika, učitelja g. Nerata za tajnika, učitelja g. Irgoliča za denarničarja. Gg. Klobec, Slekovec in Stöger so odborniki. Društvo je tedaj osnovano in mu želimo boljšega uspeha, kakor ga je imelo tukajšnje bučelarsko društvo pred njim, ki je razpalo.

Sejmovi. 12. marca pri sv. Jurju na južni železnici, v Lembergu, pri sv. Lovrencu na dravskem polju, v Mariboru in v Selnici na Dravi; 15. marca v Pleterjah, na Svetih gorah, v Podsredi, v Podčetrtku, v Lembergu pri Zbelovem, v Cmurku, v Ročici, v Trbovljah.

Dopisi.

Iz Maribora. Nedavno sta bila pruska prišleca in izdelovalca surogatne kave Wilhelm in

Eduard Gerecke obsojena v težko ječo, ker sta našega cesarja psovala. Da se pred občinstvom nekaj opravičita, sta v „Marb. Zeitung“ dala razglas, da sta od gosposke zlasti pa od c. k. glavarstva dobila lepo spričevalo gledé njunega javnega zadržanja. Toda c. k. glavar je takoj v „Mbr. Ztg.“ dal pojasnilo, da ni nikoli imel prilike njima dajati takih spričeval. Prusačka držnost je res velika! — Društvo: steir. Weinhandels-gesellschaft je se razdružilo in prodaja 6. marca svoje velike kleti in lep prostor za stavljenje vogelne hiše v graškem predmestju. Nekdaj se je poslopju reklo: Erzherzogliche Kellerei; najnižja cena je postavljena na 15.000 fl., kakih 12.000 fl. ostane vknjiženih. — Znani vinski trgovec Pfrimer je 461 fl. prostovoljnega doneska nabral, da se bodo od grof Brandis-ove palače čez Zofijin trg do Halbärth-ove štacune položile kamene plošče. Manjka še 189 fl. Kajti lepo in koristno delo bo stalo 650 fl. — Nova telovadnica ali prostor za turnanje pri fantiški šoli bo stala 758 fl. — Mestno posestvo v Pobrežah, kder so hotli pridelovati fosfatni gnoj bo po licitaciji prodano!

Iz celjske okolice. (Čudne volitve). Volitve v srenjske odbore se vršijo v celjskem glavarstvu in so do malega dovršene. Volitve so dobra in koristna, za kmeta pa tudi sitna stvar. Navadno se piplje več strank za vladarstvo. Da bi ena stranka zmagala, se črni, psuje in zaničuje nasprotna kolikor mogoče. Kmet se vda le prerad tistej stranki, ki ima dobro nabrušen jezik, rajše, kakor da bi se zameril, ali pa ostane doma rekoč „bojo že drugi napravili — naj volijo, — kakor hočejo.“ Se vè da to ni pametno. Pri marsikateri volitvi se godijo tudi krivice, ki morajo vsakega poštenjaka razžaliti. Naj poročam o volitvi v srenjski odbor v Teharjih, da bralci „Sl. Gosp.“ zvejo, kako zvite in prekanjene buče so liberalci in nemškutarji. Poročam, kakor se mi je povedalo; naj o tem kateri Teharčan natančneje poroča. Tamošnji liberalci so bili v groznem strahu, da bi jih kje konservativci ne izpodrinili, ter so se prav trgali za mesta v sr. odboru. Zatoraj je hodil vbogi, že znani berič od hiše do hiše ter prosil, naj pridejo volit, drugače zmagajo „farski“ privrženci. Volilcev se je sešlo mnogo. Volitev se začne; liberalci jim grozijo: če duhovnike poslušajo, hitro bojo davki povekšani in takih bedarij več. To pomaga! Kmet se res boji davkov, in to strašilo ga nagne, da se vda še tako očitnej laži. Čudno se je pri tej volitvi obnašal neki možicelj, ki je lahko vedel, da vse kvante o povekšanju davkov so grde laži; kajti pri vsakem voglu rad povohne, pri duhovnikih rad kaj oblezne, se dobre kapljice pri njih ne brani, ne more prehvaliti gestoljubnosti duhovnikov; on, ki je kakor cerkveni ključar že mnogo z duhovniki poslovali imel, je tedaj lahko vedel, da vse govorjenje o povekšanju davkov, če stranka konservativna zmagaga, je grdo natolcevanje — je vendar ravno s tem

volilce plašil, ker jih je s temi lažmi odgovarjal od naše stranke češ: le volite jih le, bo pa davek vekši! To je vzor cerkvenega ključarja! Predno ko sklenem, ne morem drugače, kakor da še svoje začudenje izrečem nad tem, kako se je moglo zgoditi, da mnogo volilcev ni bilo sprejetih v volilni zapisnik! Ko so bile volitve končane, čakajo in gledajo, ter se poprašujejo: zakaj nismo mi med volilce sprejeti, ki tudi davek plačujemo? Tako si pomaga liberalna svojat! — Če kdo o tej stvari še kaj bolj natančnega vè, nam vstreže, če se v „Slov. Gosp.“ razglasi!

Iz Hotinjevsi zunaj Maribora. Skoro bodo volitve za predstojnike skončane povsod. Tudi pri nas bila je 26. febr. volitev, ki je pa bila zvržena, ker se ni postavno vršila. Nekaj odbornikov so si izbrali res narodno poštenih, ali nekaj pa pravih sršenov. Poprejšnji srenjski svetovalec J. Kopše bil je gotovo pošten mož, ali pri volitvi so ga pa celó odvrgli zavoljo sovrašva, in so delali ž njim, kakor nekda Judi z Kristusom. Kdor išče, ta najde; tako se je tukaj zgodilo. Iz Hotinjevsi čez Orehovoves v Slivnico drži cesta, po kateri hodijo k farnej cerkvi in se vozijo v Maribor. To cesto pa morajo oskrbovati orehoveški kmetje, in iz hotinjske „šoder“ vozijo ter ga dobijo navadno brezplačno, kolikor ga za to cesto potrebujejo, in to se godi že kakih 40 let. Kar ga pa za druge ceste potrebujejo, to morajo plačati. Tudi letos obljubi srenjski svetovalec J. K. in Š. P. naj ga vozijo. Ko vidijo, da Orehovčani šoder vozijo se zvečer snidejo in spoznajo, da je ta pesek bil 20 fl. vreden, kar so ga en dan zvozili, in ga mora J. Kopše plačati! Hotinjaves in Orehovaves ste združeni, in navadno je predstojnik v Orehovivesi, čeravno plača Hotinjaves 140 fl. dače več. Letos so pismeno prošnjo v Gradec poslali, da bi se srenji razpisale, ali odgovor so dobili, da se to ne more zgoditi. Pri letošnji volitvi so vse moči zbrali, da bi Hotinjčani enkrat „rihtarja“ imeli, ali temu se vsi močno branijo in smo torej radevedno, kdo bo pri novi volitvi zmagal!

Od Drave. Poročilu „Sl. Gosp.“, da je farovž v š. Antonu na Pohorju dne 16. febr. pogorel, naj še dostavimo, da je bila nesreča toliko večja, ker ima župnik vse svoje shrambe pod postrešjem, in so bile tamkaj tudi najboljše cerkvene reči shranjene, ker farna cerkev, ki je leta 1874. popolnoma pogorela, še ni za vsem dodelana. Zato ima g. župnik lastne škode okoli 700 fl. in farna cerkev okoli 900 fl., v tem, ko je bila l. 1874. njena škoda cenjena na 25.600 fl., ktera, se vè, še tudi ni poravnana. — Naš milostljivi knez in škof so podarili takoj za prvo silo 100 fl. in sicer 50 fl. cerkvi in 50 fl. g. župniku. — Ravno zvemo, da so farmani pri c. kr. namestniji vložili prošnjo, da bi se zbirca po vsej Štajerskej za njih cerkev dovolila in razpisala. Ako bo prošnja, kakor zaupamo, vslišana, naj bodo nesrečni, pa v resnici pridni in za čast božjo vneti š. Antonski farmani

s temi vrsticami usmiljenju svojih rojakov srčno priporočeni.

Iz Žusema. V „Slov. Gosp.“ št. 2. dopisnik, kojega dobro poznam, tukajšujo šolsko mladino zaradi nevednosti v šolskih predmetih obžaljuje in naravnost po učitelju odriha, kar se pa lahko ovrže s tem, da sta bila pred sedanjim dva izvrstna učitelja tukaj za podučevanje, a šola je takrat še v slabšem stanju bila, kakor je zdaj. Vzrok ni učitelj, ampak pomanjkljivost učnih pripomočkov, in še bolj slaba pot do šole. Kajti šola je stršansko visoko na gori; mladina nje ne more marljivo, postavno vsaki dan obiskovati. Lani po zimi šolska mladina zavoljo prevelikega snega ni mogla redno v šolo dohajati. Minulo je po 14 dni, v kojih ni došlo na dan več kot po 2 ali 3 dec v šolo: kako bi tedaj učitelj dobro učiti zamogel? Konečno pa dopisniku povem, da tudi v njegovem podučevanju ni nič kaj gladko šlo, in da ni tudi vse zlato, kar se sveti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kranjskih in štajerskih nemčurjev glavna liberalna lista „Tagblatt“ in „Tagesp.“ tožita o rastoči surovosti šolske mladine, a ob enem blodita, naj bi se krščanski nauk v gimnazijah in realkah popolnem zatrl. No, take bedake bo težko kedaj pamet srečala, kakor tudi tiste, ki vse verujejo, kar jim ta nemški pisana evangelja kvasita. — Duks-bodenbaška železnica prosi sedanje ministre, naj jej posojenih 2.200.00 fl. pustijo in se sklicava na „Stahlwerkgesellschaft“ v Gradcu, kateremu društvu za izdelovanje jekla je minister državnih denarjev posodil 900.000 fl. in 400.000 fl. kmalu pustil, za 500.000 fl. pa v državno kaso vložil delnic omenjenega društva, ki sedaj niso veliko več vredne, kakor papir, na katerem so napisane*). Kako dolgo se bo tako delalo z dačnimi denarji? — Kreditna banka je izdala račun, iz katerega se vidi, da ima lani 4 milijone zgube. — Sedanji ministri so l. 1874 izdali 15 milijonov več, kakor jim je bilo dovoljeno, a večina poslancev je sedaj vse odobrila. — Deželni zbori bodo letos le kratko zborovali in jeseni bodo nove volitve, na katere se ustavoverci že sedaj pripravljajo in graška „Tagespost“ je v nedeljo zacvilila, naj v ptujskem okraju kmetje ne volijo več g. Hermana, ker preveč liberalce in centralistični sistem napada. Ali to nam je popolnem prav in ga bomo ravno zato zopet volili, ker se ga nemčurji in ustavoverni liberalci toliko bojijo. — Na Tirolskem so volilni možje sami čvrsti branitelji pravic tirolske dežele; ministerstvo gotovo pri novih volitvah ne opravi nič! — Ogerski minister Tisza se je Magjarom močno zameril, ker je veliko obetal in malo dognal: ko je iz Dunaja prišedši prvokrat hotel v zbornico državnega zbora

v Peštu, so ga morali policaji varovati, sicer bi ga bili z kamenjem in z mačjo muziko pozdravili. Magjari mu očitajo, da je bil premehek v dogovorih z našimi ministri; mi pa pravimo, da je le preveč iz nas iztrgal in Magjari bi naj zadovoljni bili s tem, kar so dobili. — Nadvojvoda Albreht je odpotoval na Italijansko in Francosko.

Vnanje države. Prusi so sicer pograbili vso Nemčijo in premagali nas in Francoze, se pa vendar vseh sosedov bojijo; zato stavijo na vse strani trdnjave (festinge), proti Francozem utrdnjej: Köln, Maintz, Koblenz, Ulm in Ingolstadt, proti Dancem: Düppel, Stralsund in Gdansko, proti Rusom mesta Poznań, Thorn, Kraljevec in Memel, in proti Avstriji: Glogovo in Najsavo v Šleziji; samo letos bodo v ta namen potrošili 28 milijonov mark.

— V Rimu se delajo priprave za spodoben sprejem romarjev, ki bodo letos šli sv. Očeta obiskovat in k 50letnici škofovanja čestitat. Ljudi bo iz vseh krajev sveta. — Na Francoskem se bojijo vojske z Prusi in Italijani, če bi se utegnili Rusi in Turki zgrabit; Prusi hoče Francoza še enkrat potlačiti. — Angleži so najbogatejši ljudje na svetu; zunanje države so jim skupaj dolžne 3335 milijonov goldinarjev; Turku samemu so posodili 1970 milijonov, zato pa se tudi toliko bojijo za njegov pogin! — V severni Ameriki so pri volitvi zmagali očitno po krivici — republikanci; novi predsednik se imenuje Hayes. — V Mehiki je grd morivec napal nadškofa; k sreči ga ni smrtuo zadel.

Turške homatije. Srbi so sklenili z Turkom mir, čeravno so bili pripravljeni še daleč vojskovati se. Zakaj? To ni prav jasno. Morebiti zavoljo Magjarov. Knez pa je rekel, da zato, ker je reč turških kristijanov sedaj v krepkejših (ruskih) rokah. V Srbiji ostane vse pri starem; Turki zapustijo deželo v 12 dneh. — Črnogorci se protivojvo miru z Turkom in so te dni dobili v svoje skalne višine 10 Krupovih kanonov. Tudi so se sosedni albanski katoliški Miriditi vzdignili vsled strašne stiske in mučenja od strani turških divjakov: 6000 Miriditov oblega Turke v soteski blizu trdnjave Puke. Tudi vstaši v Bosniji so se začeli zopet gibati in so dobili iz Ruskega pušek in streliva; na večih krajih so se z Turki zgrabili. Turški sultan se močno boji vojske z Rusom, ker vidi, da mu bo težko kdo prišel na pomoč, celo Angleži so svoje vojne brodovje iz Turškega poklicali v Malto; med tem se pa število ruskih vojakov na meji množi vsaki den. Na Ruskem in Rumunskem je zapal grozansk sneg. Ruski general in poslanik Ignatijev je obiskal Bismarka in nemškega cesarja in včeraj se je telegrafiralo, da je vse dobro opravil, da bo Avstrija ostala neutralna, t. j. mirna in da bo Rusija začela, ako bo treba, z veliko silo boj! Premir z Črnogorci doteče 21. marca, t. j. po staroverskem računanju naš velikonočni pondeljek. Nekateri trdijo, da pogo-
vori Ignatijevi z Bismarkom ne pomenijo nič dobrega za — Avstrijo.

*) Tako poročajo „Deutsche Zeitung“ in „Vaterland“.